

להתבונן ולפעול

ב. כ"ה אדר צריך לעורר אצל כל אחד ואחת מישראל (אנשים נשים וטף) להתחזק בעניני מחשבה ופנימיות נפשו, ובאופן שההחלטות שעושה במחשבתו יבואו תיכף ומיד לידי מעשה בפועל⁵.

חשבון נפש מחשבתי

ג. כיון שכ"ה אדר שייך לענין של ראש השנה הרי זה זמן של חשבון הנפש, וחשבון צדק לא רק בעניני דיבור ומעשה, אלא גם בעניני מחשבה⁶.

בדורנו - עבודת ה' משודרגת

ד. הנ"ל הוא בפרט לכל אחד ואחת מדורנו זה, שזכו להפצת המעיינות חוצה שלא בערך לגבי דורות שלפניו - שכל זה מוסיף כח לעבוד ה' בעניני מחשבה, והמשכת חיות פנימיות הנפש⁷.

בשמחה

ה. עשיית החשבון צריכה להיות מתוך חיות ושמחה, כמו כל עניני עבודת ה' שצריכים להיות "בשמחה וטוב לבב", ועל אחת כמה וכמה בעמדתו בחודש אדר שצריך להיות השמחה בריבוי, "משנכנס אדר מרבין בשמחה"⁸.

פתיחה (-המשך)

יום הולדת

בכ"ה אדר תשמ"ח, יום ההולדת הראשון של הרבנית שחל לאחר פטירתה, השיק הרבי את מבצע יום הולדת, לפיו נדרשים אנו לחגוג את יום ההולדת תוך שמירה על עשרה מנהגים מיוחדים, הידועים בשם מנהגי יום הולדת. מה הקשר בין כ"ה אדר ליום הולדת?

יום הולדת לנשמת

אדמו"ר הזקן מסביר שנשמת אדם הראשון מתחדשת בכל שנה ביום בריאתה⁹ - ראש השנה; עימה, מתחדשות גם כל נשמות ישראל, מכיון שהיא

א, (יד) - הוא כ"ה אדר. ונמצא, שכ"ה אדר הוא "יום הולדת" דכל הבריאה כולה, שמים וארץ וכל צבאם, כולל "שמים וארץ" ורוחניים, כל סדר ההשתלשלות.

ניסן ותשרי - מחשבה ומעשה

ובפרט ע"פ הידוע (שער הכוונות ענין ר"ה דרוש א', פל"ח שער ר"ה פ"ד) (על יסוד המבואר בתוספות ד"ה כמאן מצליגן - ר"ה כז, א) בתיווך ב' הדעות ("אלו ואלו דברי אלקים חיים" - עירובין יג, ב) שבניסן עלה במחשבה לברוא ולא נברא עד תשרי, שעפ"ז יש עילוי באופן הבריאה בניסן (כ"ה אדר) לגבי אופן הבריאה בתשרי (כ"ה אלול) - העילוי דמחשבה לגבי מעשה.

חודש הקמת המשכן

ויש להוסיף, שבהבריאה דניסן (כ"ה אדר) יש עילוי נוסף - מכיון שבניסן הוקם המשכן (פקודי מ, ב. שם, יז) שעל ידו נעשה קיום העולם, כמארו"ל "עד שלא הוקם המשכן הי' העולם רותת משהוקם המשכן נתבסס העולם" (במדב"ר פ"ב, יא).

מחשבה מעשית

משיחת כ"ה אדר תש"נ - התוועדות ע' 444: "ומזה - הוראה לכל אחד ואחד מישראל. דכמו שמחשבתו ית' הרי היא "כולא חד" (וכולו יחיד) עם מעשה, שמחשבתו ית' נברא העולם (שזוהי הבריאה דכ"ה אדר) - כן הוא אצל איש ישראל, שנקרא אדם ע"ש "אדמה לעליון", שמחשבה ומעשה צריכים להיות בהתאחדות אצל".

וראה ש"פ שמיני תשמ"ט הערה 101 - התוועדות ע' 511: "ופשוט, שאף שבניסן הרי זה במחשבה בלבד, הרי, מחשבה זו היא בנוגע למעשה בפועל, בריאת העולם והאדם בפועל, וקיום התורה ומצוות במעשה בפועל, ודוגמתו בעבודת האדם - שגם בניסן אין להסתפק בהחלטה טובה במחשבה, אלא צריך להתחיל תיכף ומיד במעשה בפועל שהוא העיקר".

6 משיחת כ"ה אדר תש"נ - התוועדות ע' 445: "המעשה הוא העיקר: כיון וכו'".

גישה חופשית לכולם

7 שם ע' 444: "ועד שנדפסו ריבוי מאמרים מרבתינו נשיאנו שעד לפני איזה שנים היו רק בידי יחידי סגולה".

במלוא התנופה

8 שם ע' 445: "שזהו תיכף משנכנס אדר, ומזה מובן גודל השמחה כשמגיעים לכ"ה אדר (שבכל יום ויום מכה ימים אלו הרבו בשמחה לגבי יום שלפניו)".

9 ליקוטי תורה ניצבים מז, א.

כ"ה אדר - וע"ד מנהגי יום הולדת

פתיחה

הרבנית הצדקנית חיה מושקא שניאורסון, רעייתו של הרבי מה"מ, נולדה בכ"ה אדר תרס"א בעיירה באבינוביטש הסמוכה לליובאוויטש, בשטח השייך כיום לביילורוסיה¹. התאריך כ"ה אדר הוא תאריך בעל משמעות רבה: בגמרא², נחלקו האמוראים מתי נברא אדם הראשון: רבי אליעזר סובר שראש השנה חל בא' תשרי, שהוא יום בריאת האדם. רבי יהושע סובר שאדם הראשון נברא בא' ניסן, ובהתאם לכך זהו ראש השנה היהודי.

אדם הראשון נברא כידוע ביום השישי לבריאה. יוצא אפוא, כי לדעת רבי אליעזר נברא העולם בכ"ה אלול, ולדעת רבי יהושע נברא העולם בכ"ה אדר.

כפי המבואר בתוספות³ והובא במאמרי חסידות רבים, למרות שאנו חוגגים בפועל את ראש השנה בחודש תשרי, הרי ש"אלו ואלו דברי אלקים חיים", ולשניה ישנה משמעות. למעשה, החכמים לא ממש חולקים ביניהם, הם פשוט מתייחסים לשני שלבים בתהליך הבריאה - מחשבה ומעשה.

בעולם המחשבה האלוהי, התרחשה הבריאה בחודש ניסן. בעולם המעשה, הבריאה התרחשה בחודש תשרי.

אמנם המימד הפיזי, הגשמי של העולם, נברא בחודש תשרי, אך המימד הפנימי והרוחני שלו, מטרת הבריאה כפי שצוירה כביכול במחשבתו של בורא עולם, נוצר בניסן.

זה מסביר מדוע מושם דגש כה רב על כ"ה אלול וא' תשרי (ראש השנה), ולעומת זאת אין שום מנהג מיוחד בכ"ה אדר או בא' ניסן. מכיון שתחילת היצירה האלוהית, מחשבתו של בורא עולם אודות הבריאה נותרה נעלמת ומוסתרת ולא באה לידי ביטוי מעשי עד לבריאת היקום הגשמי.

למרות זאת, הרבי קובע כי כ"ה אדר הוא "יום כללי השייך לכל השנה כולה"⁴.

זאת למדעי שהליקוט כולל הן השיחות המוגהות והן השיחות הבלתי מוגהות (רשימת השומעים), מתשמ"ח ואילך, והוא על אחריות המלקט בלבד.

1) ראה גם המעשה הוא העיקר - כ"ב שבט, לפרטים נוספים על חייה של הרבנית הצדקנית.

2) ראש השנה יא.

3) ראש השנה כז. ד"ה כמאן מצליגן. וראה לק"ש חט"ז ע' 483 הערה 20.

4) משיחת כ"ה אדר תש"נ - התוועדות ע' 444: "ידועה הפלוגתא אם בתשרי נברא העולם או בניסן נברא העולם, וכשם שלמ"ד בתשרי נברא העולם, הכוונה בזה שא' בתשרי הוא יום השישי למעשה בראשית, יום בריאת האדם, ואילו יום ראשון ממש דמעשה בראשית הוא כ"ה אלול, עד"ז למ"ד בניסן נברא העולם - שיום ראשון דמעשה בראשית הוא כ"ה אדר. ואע"פ שאנו חוגגים ר"ה בתשרי - הרי מבואר ע"ז בתוס' (הובא בכמה מאמרי חסידות) שאלו ואלו דא"ת, והחילוק בין ב' הידעות הוא, שבניסן היתה בריאת העולם בדרגת המחשבה, ובתשרי - במעשה".

וראה ש"פ שמיני תשמ"ט הערה 15 - התוועדות ע' 501: "ולכן לא מצינו בכ"ה אדר (ואחד בניסן מנהגים מיוחדים במעשה בפועל בקשר ובשייכות להענין ד"תחלת מעשיך" - כי להיותו "תחלת מעשיך" במחשבה, הרי זה נשאר בהעלם, ולא בא בגילוי במעשה בפועל".

נוגע לכל ישראל

וראה התוועדות תשמ"ח ע' 460: "נוסף לכך שכל ענין דאיש פרטי בישראל נוגע לכל ישראל, ועד שנוגע לעולם כולו, כמארו"ל (סנהדרין ל"ז, סע"א - במשנה) "כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם", מודגש הדבר ביותר בקשר ובשייכות ליום (ההולדת) כ"ה אדר:

מתי נברא העולם?

לדעת רבי יהושע (מלשון ישועה) - "בניסן נברא העולם" (ר"ה יא, רע"א), היינו שבריאת אד"ה" (יום שישי דברה"ע) היתה באחד בניסן, ובמילא, יום ראשון דברה"ע - "כל תולדות שמים וארץ נבראו ביום ראשון וכל אחד ואחד נקבע ביום שנגזר עליו" (פרש"י בראשית

בני ובנות ישראל שיום הולדתם בסמיכות לכ"ה אדר, וגם אלה שיום הולדתם לאחר משיך זמן¹⁴.

מנהגי יום הולדת

ת. כ"ק אדמו"ר מלך המשיח הציע בקשר לכ"ה אדר יום ההולדת של הרבנית הצדקנית חי' מושקא¹⁵ (שהוא גם יום הולדת דכל הבריאה כולה) לקיים ולפרסם ה"מנהגי יום הולדת" (ולהרוצה בזה - לזכות ולעילוי נשמתה)¹⁶:

הוספה¹⁷

- עליה לתורה - ביום שבת הקודם ליום ההולדת הגברים עולים לתורה, ובנוסף עולים לתורה גם ביום ההולדת עצמו, כשיום זה חל באחד מימי קריאת התורה.
- צדקה - הוספה בנתינת צדקה לפני תפילת שחרית ביום ההולדת וכן לפני מנחה. כשיום ההולדת חל בשבת או בחג - יש להוסיף בנתינת צדקה בערכב השבת או החג ומומלץ גם אחריהם.
- תפילה - הוספה ששבתבטא בתפילה עצמה - בכוננת התפילה, הן קודם התפילה - התכוננות בגדלות הבורא וכיוצא בזה והן באמירת ספר התהילים, ולכל הפחות אמירת אחד מחמשת הספרים (שספר התהילים מחולק לפי חמישה ספרים).
- לימוד מזמור התהילים החדש שאומר כל אחד בהתאם לגילו. (לדוגמא: ילד בן 12, אומר מזמור י"ג כנגד שנתו השלוש עשרה לתוכה נכנס. נער בן 16 אומר מזמור י"ז כנגד שנתו השבע עשרה וכן הלאה).
- תורה - הוספה בלימוד תורה הן בנגלה והן בחסידות (נוסף לשיעורי הלימוד הקבועים).
- אמירת מאמר חסידות בציבור (כולו או חלקו) ביום ההולדת או בהזדמנות הקרובה. וכן במיוחד בזמן סעודה שלישית בשבת הקרובה ליום הולדת.
- אהבת ישראל - הוספה בהשפעה על הזולת מתוך אהבת ישראל בהפצת התורה ומעיינותיה חוצה.
- חשבון נפש שבו האדם צריך להתבודד עם עצמו, להעלות זכרונות מהשנה שעברה עליו לבחון אותם ולשפר את דרכיו.
- התחזקות בעניני תורה מצוות - לכבוד ראש השנה הפרטי של כל אחד ואחד - שהוא יום ההולדת, על האדם לקבל על עצמו התחזקות נוספת בשמירת התורה והמצוות - הידור מצוה או עניין חדש כלשהוא. הדבר הראשון שיש להתחיל בו הוא הוספת שיעור חסידות.
- עריכת התוועדות מתוך שמחה של תורה ושמחה של מצוה כשבח והודיה לה'. ההתוועדות תיעשה עם בני הבית, חברים וידידים. (אם אפשר, יש לברך בהתוועדות - יום ההולדת "שהחיינו", על פרי או בגד חדש).

(המו"ל).

14 הכנה ליום ההולדת הפרטי

ש"פ שמיני תשמ"ט - התוועדות ע' 503: "ועד לכא"א מבני ישראל - שכיון שבכ"ה אדר "תחלת מעשיך" דהבריאה במחשבה) נעשה חידוש בכללות נש"י (כמו הולדת הנשמות) הרי זה גם הכנה ליום ההולדת הפרטי (לידת הגוף) בא' מימי השנה, לנצל יום הולדתו, "שמזלו גובר", כדי להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בכל עניני תורה ומצוות באופן של חידוש וכו'".

15 יום הולדת לאחר ההסתלקות

משיחת כ"ה אדר תשמ"ח: "להעיר, שהענין דיום הולדת שייך גם לאחר ההסתלקות. . . זאת ועוד: יום הולדת שייך וקשור גם ליום ההסתלקות. . . ויתירה מזה - "כדאי הוא יום הלידה שיכפר על המיתה".

16 שם הערה הראשונה - התוועדות ע' 460 ואילך.

17 עשרת המנהגי יום הולדת (מובא כאן עם שינויים קלים, ע"י העורך) - "ל כהוספה לשיחות אחרון של פסח תשמ"ח - התוועדות ע' 160.

כוללת בקרבה את כולם.

כפי שהוסבר לעיל, ישנם שני שלבים בבריאת האדם: השלב הראשון התרחש בא' ניסן אז נברא האדם במחשבה העליונה. השלב השני התרחש בפועל בא' בתשרי.

המחשבה היא פנימית ורוחנית, בעוד שהמעשה הוא חיצוני, ובעל ביטוי גשמי. לכן, למרות שכל הבריאה - כולל הנשמות - עברה דרך שני השלבים האמורים, הרי שא' ניסן, (יום בריאת האדם במחשבה) שקשור באופן מהותי ללידת הנשמות - רוחו הפנימית של האדם.

הזכרנו כבר לעיל שהעולם כולו נברא חמישה ימים לפני יצירת האדם¹⁰. במימד המחשבתי, זה קרה בכ"ה אדר.

כל העולם נברא למען עבודת הנשמה בעולם, כך שכשהנשמה הגיעה לעולם ביום השישי לבריאה, היא מצאה כבר את הכל מוכן ומצפה לה. חמשת הימים הראשונים של הבריאה הם חלק מבריאת הנשמה, הבריאה בהם היא זו שתאפשר לנשמה לבצע את משימתה ולהגשים את השליחות האלוקית שבשבילה ירדה לעולם.

כתוצאה מכך, נחשב כ"ה אדר כחלק מהשלב הראשון (והעיקרי) של בריאת הנשמות.

חידוש באין ערוך לגבי העבודה לפני זה

ו. בכ"ה אדר ["יום הולדת הנשמות"¹¹] צריך להיות חידוש בכל עניני העבודה, הן בעניני הרשות, והן בעניני קדושה, תורה ומצוות, באין-ערוך לגבי אופן העבודה שלפני זה [כמו שזה עתה נולד מחדש]¹².

מהרבנית ובני משפחתה לכל עם ישראל

ז. הנ"ל הוא לכל לראש - בנוגע לבני ישראל שיום הולדתם כפשוטו חל בכ"ה אדר, ונפעל גם אצל בני משפחתם¹³, ועל דרך זה גם אצל

10 ראש השנה מראה לנו, שליקום בכלל ולמין האנושי בפרט ישנם שני התחלות: בתפילת ראש השנה, שחל בא' בתשרי, אנו אומרים: "זה היום תחילת מעשיך". "תחילת" הכוונה ליצירת האדם, המטרה האמיתית של כל המציאות הנשמית. מכיון שאדם הוא ההצדקה והמטרה של כל הבריאה, אנונו מתייחסים ליום בריאתו כאל "זה היום תחילת (כל) מעשיך (הבריאה)".

2) גם ההפך נכון. מכיון שבפועל התחילה הבריאה בכ"ה אלול כאשר כל מטרתה היא בריאת האדם מספר ימים מאוחר יותר, אנונו יכולים להתייחס ליום זה כאל תחילת בריאת האדם. שתי התחלות אלו, נמצאות גם בראש השנה ויום בריאת העולם שבניסן. א' ניסן הוא יום ההולדת של הנשמות, וכ"ה אדר, תחילת בריאת האדם במחשב, הוא השלב הראשון של בריאת האדם במחשבה.

11 יום הולדת לעבודת ה'

ש"פ שמיני תשמ"ט - התוועדות ע' 502-3: "שביום בריאת אדם הראשון בכל שנה נעשה הולדת הנשמות, ומזה מובן גם בנוגע לכ"ה אדר "תחלת מעשיך" במחשבה, שהוא כמו "יום הולדת" דכללות נשמות ישראל (פנימיות העולמות). ומזה מובן גודל החידוש שצריך להיות בעבודת כל אחד ואחד מישראל בקשר עם כ"ה אדר-בדוגמת החידוש ד"יום הולדת", היינו שגם לאחר שלמות עבודתו בקיום התורה ומצוות במשך כל הימים (והשנים) שלפני זה, ועד באופן ד"בא בימים", יומין שלמין, צ"ל הוספה באופן של חידוש לגמרי, כמו שזה-עתה נולד מחדש, כלשון הכתוב "אני היום ילדתיך", ובוזה גופא - בתכלית השלמות, בדוגמת אדם הראשון שבתחלת בריאתו ה' בגן-עדן, מקומו האמיתי דכא"א מישראל נשמה בגוף לאורך ימים ושנים טובות) לולי התערבות ענינים בלתי-רצויים כו'".

ובפרט ע"פ הידוע גודל העילוי דיום הולדת - ש"מזלו גובר", היינו, התגברות ה"מזל" דכללות נשמות ישראל, ובהדגשה יתירה בכ"ה אדר (לגבי כ"ה אלול), כי, חודש אדר כולו, "בריא (ותקיף) מזלי", ולכן, התגברות המזל בחודש אדר היא באופן נעלה יותר, כיון שהתגברות זו היא בהוספה לבריא ותקיף מזלי".

12 בן אדם חדש

ש"פ שמיני תשמ"ט - התוועדות ע' 511: "כולל לגבי החידוש בכ"ה אדר ופרשת החודש שלפני זה, ובוזה גופא - בעילוי אחר עילוי, בלי-גבול שלמעלה מבלי-גבול, ויתירה מזה - לא רק הוספה באופן של בלי-גבול ואין-ערוך שהיא עדיין באותו סוג וגדר כו', כי אם, באופן של מציאות חדשה לגמרי, דוגמת ענין הלידה, היינו סוג וגדר אחר לגמרי".

13 יום הולדת של בעלת הבית

שם ע' 503: "הן ע"י האיש, והן ע"י האשה, ובהדגשה יתרה אצל האשה - להיותה "עקרת הבית", הן בנוגע לכל בית פרטי בישראל, והן בנוגע לכללות נשמות ישראל. . . ומזה מובן שיום הולדת של אשה (ובפרט אשה צדקנית) שייך יותר להולדת הנשמות דכללות נוספת ישראל". ובהערה 29: "להעיר שכ"ה אדר הוא יום הולדת הרבנית הצדקנית נ"ע ז"ע

בהנהגתו בחייו היום-יומית באופן דהנהגה ניסית⁶.

ב. בפשטות: לכל אחד ישנם דברים שעד עתה לא רצה לקבל על עצמו בחשבו שאין לו את הכחות בדרך הטבע לעשותם - הן בשיעורים בלימוד התורה, הן בשיעורי צדקה, הן בעבודת תפלה, ובעבודתו דכל מעשיך לשם שמים ובכל דרכיך דעהו⁷.

ג. עכשיו בשנה החדשה⁸ הוא הזמן הכי מתאים לקבל על עצמו דברים חדשים שעד עתה אפשר שלא היו בכחו (והי' צריך לנס כדי לעשותם), ובודאי יצליח בזה ובדרך הטבע⁹!

חודש ניסן – חודש הגאולה

פתיחה

חודש ניסן, הוא ראש וראשון לחודשי השנה, כפי שמורה לנו התורה: "החודש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה".

ברור אם כן, כי חודש ניסן טומן בחובו הוראות כלליות ויסודיות בעבודת ה' של היהודי.

הוראה אחת כזו, נלמדת על ידי בחינת שמו של החודש. השם בלשון הקודש מצביע בדרך כלל על נקודת החיות של הדבר:

"ניסן", הוא משורש "נס". הגמרא קובעת² כי מי שרואה בחלומה מילה שבה האות נ' חוזרת על עצמה "ניסי ניסים נעשו לו". ניתן לראות במוחש כי ניסן, החודש בו בחר ה' להוציאנו ממצרים בנפלאות גדולות, הוא החודש שנקבע להיות "חודש הגאולה"³.

יתר על כן, המילה "חודש" נגזרת מהמילה "חידוש". כאשר אנו משלבים את שני המילים, הרי שצירוף המילים "חודש ניסן", מבטא חידוש בתחום הניסים והנפלאות. כלומר, בחודש ניסן אנו מקבלים את היכולת להגיע לדרגה גבוהה ופלאית יותר מהדרגה אליה הגענו בשנה הקודמת בעבודת ה' שלנו, להשתחרר מהמגבלות הטבעיות שלנו ולמלא את המשימה שלנו באין מונע ומעכב.

המילה "טבע", מרמזת על האלוקות שהיא כה טבועה בבריאה עד כי היא אינה נראית לעינינו הגשמיות. המונח "נס" לעומת זאת, פירושו גם סמל המוצב על גבי כלונס גבוה או תורן, עמוד גבוה. הנס רומז לאלוקות הנמצאת גבוה ובגילוי, האלוקות שאותה ניתן לראות בבידור.

במהלך חודש הגאולה, יש לנו יכולת מוגברת להשתחרר ממגבלות הטבע ולעבוד את ה' בצורה מופלאה, מעבר ליכולות המולדות שלנו ולמאמצים הרגילים והטבעיים שלנו⁴.

עבודת ה' ללא מחסומים

א. בהתחלת חודש ניסן דשנה חדשה: צריך כל יהודי להכריז - "אויסשרייצן" - על ידי דוגמא חי' בהנהגתו בפועל - [נוסף להצעקה בהדיבור⁵] לכל העולם כולו: שמכאן ולהבא, מתנהג

אחת למודעי שהליקוט כולל הן השיחות המונחות וכן השיחות הבלתי מונחות (רשימת השומעים), מתשמח ואיך, והוא על אחריות המלקט בלבד.

- 1) שמות יב,ב.
- 2) ברכות נז.

3) ההבדל בין ניסן לתשרי

ראה התועדות ש"פ תזריע תשמ"ט, התועדות ע' 523: "חודש ניסן – חודש הגאולה – הוא ראש חדשים, ו"ראשון" דכל חדשי השנה בנוגע להנהגה של הקב"ה עם בני' באופן שלמעלה מהטבע, הנהגה נסית [ראה חדא"ג מהרש"א שבת פז,ב בענין שר"ח ניסן הוא "ראשון לחדשים" – "שהוא חודש מיוחד לעשות בו ניסים"]. [משא"כ חודש תשרי הוא התחלת ו"ראש" השנה בנוגע להנהגה טבעית].

כמבואר בספרים בביאור מאמר חז"ל "משבחר הקב"ה בעולמו קבע בו ראשי חדשים ושנים וכשבחר ביעקב ובניו קבע בו ראש חודש של גאולה". ש"בחר הקב"ה בעולמו" קשור עם הנהגת העולם ע"פ טבע (וה"ראש להנהגה זו היא בחודש תשרי), ו"בחר ביעקב ובניו" קשור עם הנהגה ניסית שעושה הקב"ה עבור בניו, וה"ראש" דהנהגה זו היא ב"החודש הזה לכם" – חודש ניסן, חודש הגאולה, כשהקב"ה גאל את בני' (משעבוד ועבודת) מצרים בנסים גלויים. גאולה בלתי אפשרית ע"פ טבע⁶.

4) על פי התועדות ש"פ תזריע תשמ"ט, התועדות ע' 523.

5) הכוחות שה' נתן על מנת לעבוד אותו

ש"פ תזריע תשמ"ט – התועדות ע' 528. ובהערה 61: "שהרי כל אחד בודאי מנצל בפועל הכחות הקב"ה נתן לו, כולל כח הדיבור [עם כל הפירושים שבוה, כולל כנגד הכ"ח עתים, וכי"ב], ועיקר - להוציא כח הדיבור ושאר הכחות שלו מן הכח אל הפועל".

אל תחזור על ההכרזה מאתמול

ושם ע' 533: "וכיון שמיום ליום הולך וניתוסף בהנהגה ניסית, מובן, שאי-אפשר להסתפק בהכרזה דאתמול, אלא, צריכה להיות הכרזה חדשה בנוגע להנהגה נסית נעלית יותר. וכששואלים אותו: מה אתה צועק? כבר צעקת על זה אתמול? משיב: אין זו אותה צעקה דאתמול, כן, ההנהגה הניסית שעלי' היתה הצעקה אתמול, נחשבת היום להנהגה **טבעית**, והצעקה היום היא על הנהגה ניסית נעלית יותר".

מכריזים: אנהנו מוכנים!

להעיר משי"פ צו, שבת הגדול תשמ"ח עמ' 516: "ועוד ועיקר – שמכריזים בגלוי לעין כל (גם לעיני אוה"ע) שעומדים מוכנים להקריב קרבן פסח בפועל ממש בביהמ"ק השלישי".

העבודה כבר הסתיימה

ובהערה 81: "שהרי, בנוגע לעניני עבודה (בעניני הפסח) – כבר נסתיימה הפעולה ד"מעשינו ועבודתנו", כולל גם צחצוח הכפתורים (וראה ד"ה עבדים היינו שנאמר בהתוועדות), ולכן, בימינו אלו העיקר הוא – ההכרזה שעומדים מוכנים לגאולה (ראה גם שיחת ב' ניסן ס"ב)".

6) הנהגה נורמלית מעל דרך הטבע

שם ע' 527: "כך שכל באי העולם רואים בעיני בשר, ועומדים בהתפעלות מזה - שהנה יהודי שהנהגתו הטבעית היא למעלה מדרך הטבע (שלמה), ואצל (היהודי) הרי זה בלי כל התפעלות, אלא (בלשון הקודש) - טבע, ובלשון העולם - הנהגה נורמלית, ובלשון עמא דבר - שאחרת אי אפשר להיות!

לקחת את הנס בחשבון

ועד שאצל יהודי זה הנהגה טבעית **דעולם** היא באופן ד'**טבעו** בארץ" - **בהעלם**, ובגלוי היא באופן ד'**ארים** נס" על ההרים . . הנהגה נסית!

שם ע' 526-7: הכוונה היא שיהודי יגלה זאת ע"י **עבודתו** . . שזה פועל ע"י, שבהיותו נשמה בגוף בעוה"ז הגשמי, גוף ועולם שהם נתונים תחת שליטת וחוקי הטבע (ולגבי העולם נס הוא דבר חידוש ופלא) – יראה שבעבודת ה' אינו מתחשב עם חשבונות הטבע, ומתנהג למעלה מדרך הטבע, לא באופן שזה אצלו חידוש ופלא, אלא שזה עכשיו הנהגתו **הרגילה** ע"פ טבע שלו, כך שהוא סומך ובונה הנהגתו לכתחילה על נסים, מצד היותו יהודי הרי זה (נס) גופא טבע,

אין סומכין על הנס?

[והגם שהכלל הוא ש"אין סומכין על הנס" - הרי זה בנוגע לדבר שהוא נס **בערכו**; אבל כאשר הנס נעשה **טבעו**, כפי שזה אצל יהודי (ובפרט בחודש ניסן) בעניני טוב וקדושה ועבודת ה' בתורה ומצוות (והנס שבוה הוא רק בערך לאוה"ע וגדרי הבריאה) - אפשרו (ואדרבה) צריך להיות אצלו "סומכין על הנס". כולל הפירוש סומכין בכל כחו כהדיון בקדשים - ובני' ה"ה **בטבע** "גוי קדוש"]; ובמידה עם זה - אינו מסתפק בוה, אלא לאחרי שהנהגה נסית נעשית טבעו, עולה להנהגה נסית נעלה יותר (בערך לטבעו עתה), ופועל שגם זה גופא תהי' חלק מהנהגתו הטבעית, וכמ"כ נס למעלה מנס וכי".

7) שם ע' 529.

8) ניסי ניסים טבעיים

וראה שם ע' 527: "ויש לומר, שבכל שנה בחודש ניסן (בדוגמא לפעם הראשונה שאז "בחר ביעקב ובניו") ניתוסף חידוש נעלה יותר ("החודש הזה לכם") בה"נסי נסים נעשו לו" שנעשו חלק מטבעו של יהודי וכי".

9) רק בשר ודם?!

שם ע' 529. ושם ע' 528: "כאשר שואלים ליהודי: איך אפ"ל שבשר ודם - בגוף גשמי, שלכאורה קשור לחוקי הטבע - יוכל להתנהג למעלה מהטבע, זו תהי' הנהגה הטבעית?

חלק מעם קדוש

עונה היהודי: הוא נולד יהודי (שלא בבחירתו), עם נשמה שהיא חלק אלוהי ממעל ממש, וכחלק מעם ישראל, שנקרא "ממלכת כהנים וגוי קדוש" מאלפי שנים לפני"ז (במ"ת), ואין זה דבר שנשאר בעבר, אלא נמשך תמיד ע"י הקשר תמידי ונצחי ואמיתי [הערה 51: והרי מדת האמת (מדתו של יעקב, שכל הנשמות כלולות בו) היא בריח התיכון המנהיג מן הקצה אל הקצה (ראה תניא פ"ג), בכל הדרגות ובכל הדורות כולם] שיש אצל כל יהודי עם מ"ת [הערה 52: ובפרט שכל נשמות ישראל היו במעמד הר סיני (פד"א פמ"א, שמ"ר ספכ"ח, תנחומא פקודי ג. ועוד)] ועם כל היהודים בדורות שלפנ"ז – כך שכל יהודי בכל זמן ובכל מקום, הוא חלק ד"ממלכת כהנים וגוי קדוש", וכיון שעבד מלך מלך וישראל יקוב"ה כולא חד - יש לו הכח, שטבעו הוא

השפעה ניסית

תר"פ, בעיר רוסטוב על נהר דון, ושם מנוחתו כבוד¹⁵. יום התחלת הנשיאות של כ"ק אדמו"ר מהור"צ נ"ע¹⁶. הפעולה המשמעותית ביותר אותה יישם הרבי, היתה הקמת ישיבת תומכי תמימים. הרבי מה"מ הגדיר את ב' ניסן כ"יום סגולה לכל עיני הישיבה"¹⁷.

לאחר הסתלקותו, כאשר הרבי הקודם נטל על שכמו את הנשיאות, התפתחה והתרחבה רשת ישיבות תומכי תמימים תחת הדרכתו הצמודה של הרבי הרי"ץ¹⁸.

הקדש רגע להרהר על השפעת הישיבה

א. כדאי, שכל אלו שלמדו (או לומדים עתה) בהישיבה [דתומכי תמימים, או בשינוי שם קצת], ובני ביתם ומושפעים שלהם – יקדישו דקה (ו"יותר" מזה) להתבונן בענינים שהישיבה פעלה עליהם, וצריכה לפעול גם להבא – בחיזוק בלימוד התורה, נגלה ופנימיות התורה, וקיום המצוות בהידור, ועבודת התפלה, ובכל מעשיך לשם שמים ובכל דרכיך דעהו¹⁹.

השפעה סביבתית

ב. הנ"ל כולל גם או אלו שלא היתה להם הזדמנות ללמוד בעצמם מסיבות שאינן תלויות בהן, אבל שלחו את בניהם ובני-בניהם ללמוד שם, ו[גם] בני ביתם ומושפעים שלהם²⁰.

מטרות ברורות

ג. בודאי למותר להסביר בארוכה במה צריכה להיות ההתבוננות; כל מי שיש לו רק מושג בזה שתומכי תמימים צריכה לפעול – מבין מעצמו, ובאם צריך לביאור נוסף – יוכל לפנות לשני שיוכל להסביר לך²¹.

תרנ"ד, ראה 'ספר התולדות - אדמו"ר מהורש"ב, הוצאת קה"ת, כפר חב"ד, תשל"ו, עמ' 34. (15) פרשת ימי חיי האחרונים בעלמא דין והסתלקותו נדפסה בס' 'אשכבתא דרבי', ברוקלין תשל"ו. בחודש אדר הש"ת, בשל הריסת בית העלמין ע"י שלטונות העיר, הועבר גופו הק' לבית העלמין החדש מתוך מסירות נפש על-פי הוראות תלמידי הרה"ק ר' לוי יצחק שניאורסון נ"ע, אביו של הרבי מה"מ, והקימו במקום אוהל מאותן האבנים שהועברו מהאוהל הישן. 'אשכבתא דרבי' עמ' 151, ומשם ב'תולדות לוי יצחק', הוצאת קה"ת, כפר חב"ד תשנ"ה, עמ' 287. צילום הציון ששופץ נדפס שם עמ' 294-5 ובס' 'מי חב"ד', ביום זה.

(16) ראה ליקוטי שיחות חלק ד' עמ' 1293 בהערה. חלק יב עמ' 146 בהערה 1. חלק לב עמ' 23 הערה 38. ספר השיחות תשמ"ח ח"א עמ' 347 הערות 8, 7.

(17) ש"פ תזריע, התועדויות תשמ"ט ח"ב ע' 534: "נוסף על שאר ימי סגולה כמו ח"י אלו, (שבו התחיל הלימוד בישיבה), וכי"ב".

רשת בינלאומית

(18) ש"פ תזריע, ג' ניסן תשמ"ט – התועדויות ע' 531: "ענין נוסף בשבת זו שבאה למחרת ב' ניסן, יום ההילולא דאדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע. . . ויום התחלת הנשיאות של בנו ממלא מקומו – כ"ק מ"ח אדמו"ר, נשיא דורנו.

אחד הענינים העיקריים של אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע הוא – התייסדות ישיבת תומכי תמימים, בתחילה – במקום אחד, ואח"כ (לאחרי הגלויות שבה) נתפזרו מחלקות של הישיבה בכל העולם כולו". [הערה 85: כמה מהם – בשינוי שם קצת, אבל תוכן ואופן הנהגת הישיבה ואופן הלימוד הוא ברוחה של תומכי תמימים].

השפעה נרחבת ללימוד בישיבה

(19) ש"פ תזריע, ג' ניסן תשמ"ט – התועדויות ע' 532. שם ע' 531: "...וכמובן ופשוט (ורואים במוחש) שלימוד התורה (נגלה וחסידות) בישיבה – פועלת פי כמה וכמה בתלמידי הישיבה, ועל ידם (לאחרי חתונתם) – בבני ביתם, וכל המושפעים שלהם – בנוגע לכל עבודתם (גם לאחרי שיוצאים מנותלי הישיבה). . . כולל ועיקר – לעסוק בכל ענינים אלו מתוך מסירות נפש, של יוצאי מלחמת בית דוד, באופן שלמעלה מדרך הטבע".

(20) שם ע' 532: "ובפרט בעמדתו בתחלת שנת השבעים מאז ב' ניסן תר"פ, ויום ההילולא ויום התחלת הנשיאות הנ"ל. וגם בשנת הארבעים מתש"ו".

אין מניעות ועיכובים

(21) שם. ושם ע' 531-2: "...ואפילו באם היו פעם מניעות ועיכובים בקשר להישיבה (ובפרט במדינה הייא) – שבאמת הרי גם זה הי' בדרך נסיון וברובו אין לו ממש (רק דמיון) – הרי עתה כבר אין שום מניעות. . . הרי עתה בנקל יותר להשלים רצון מייסד מנהל הישיבה בלי שום מניעות ועיכובים אלא אדרבה – באופן של הוספה על גבי הוספה, בכל הענינים שהישיבה צריכה לפעול, ובכללות – הפצת היהדות, ובמיוחד – הפצת המעיינות חוצה".

ד. בהתאם ל"כלל גדול בתורה" ד"ואהבת לרעך כמוך" - הרי בנוסף שהוא עצמו עוסק בכל הנ"ל, צריך גם להשפיע על יהודים אחרים שינהגו כך¹⁰.

אמירת קרבנות הנשיאים פתיחה

המשכן שנבנה על ידי בני ישראל במדבר נחנך בא' ניסן. במהלך שנים עשר הימים שאחרי חנוכת המשכן, נשיאי שנים עשר השבטים הקריבו קרבנות מיוחדים; נשיא אחד בכל יום.

בשולחן ערוך הרב¹¹, פוסק אדמו"ר הזקן: "נוהגין מראש חודש ואילך לקרות פרשת הנשיא שהקריב בו ביום, וביום י"ג פרשת בהעלות עד כן עשה את המנורה שהוא נגד שבת לוי". לאחר הקריאה, אומרים נוסח יהי רצון, כפי שנדפס בסידור תהילת ה'.

לא לשכוח את הנשיא

ה. נעשה חלישות רחמנא ליצילן בקיום מנהג זה דאמירת הנשיאים (ובפרט בנוגע לאמירת ה"יהי רצון"), ומצוה לחזק המנהג¹², ובאופן דחמורין עלי וחביבין עלי [דברי סופרים] עד לחביבות של מנהג ישראל¹³.

ב' ניסן פתיחה

יום ההסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר רבנו שלום דובער נ"ע מליובאוויטש, אדמו"ר מהורש"ב, דור חמישי לנשיאי חב"ד¹⁴, בשנת

למעלה מהטבע, ועד שאין זה פלא כלל.

גלויות מגבילה?

והגם שנמצאים בח"ל ובזמן הגלות, כש"אותונו לא ראינו" (שלא כבזמן הבית שאז היו נסים גלויים) - הרי אדרבה: המטה מטה ביותר קשור עם הגבוה גבוה ביותר. ובנד"ד: הנסים שישנם בזמן הגלות (וי"ל גם הכח שיהודי יתנהג בהנהגה נסית), כשאין בעל הנס מכיר בנסו, הם נסים נבוהים ביותר - למעלה מהנסים בזמן הבית!

כל יהודי – תחנת כח

מזה מובן הכחות הנפלאים שנותנים ליהודי דוקא בזמן הגלות, ועאכ"כ בעקבתא דמשיחא, כאשר גם מצד הטבע (טבע הזמן דשיתא אלפי שנין דהוה עלמא) כבר "כלו כל הקצין", ונמצאים בזמן קצר עולם לפני הגאולה [נוסף לזה שכונות כל הגלות (גולה) הוא בכדי גלות בו את האל"ף דאלפנו של עולם ומזה יהי "גאולה"].

ההיסטוריה היהודית מאחוריך

עאכ"כ (שנוסף לזה עצמו, הרי זה) לאחרי ריבוי העבודה דב"י במשך כל הדורות. . . ומתוך מסירות נפש שלמעלה מדרך הטבע העולם. . . שע"י העבודה כבר זיככו וביררו את הגשמיות (ועאכ"כ שביטלו את חומרי העולם, ע"י הגברת הצורה על החומר), ועשו מגשמיות רוחנית – הרי בודאי ובודאי שעכשיו בנקל יותר ליהודי לעשות עבודתו למעלה מדרך הטבע, ובאופן נעלה יותר מכל הדורות שלפני זה".

10 הנס שלו פועל עלך

שם ע' 529: "וכח הרבים מסייע, שאפילו באם ישנו יהודי שאצלו אין עדיין גלויי 'החודש הזה לכם', 'נסי נסים נעשו לך' - פועל אצלו זה שאצל יהודים אחרים המצב הוא כזה".

11 אורח חיים תכט, טו.

12 מדוע נשכח הנשיא?

"ולהעיר שאדמו"ר הזקן בסידורו לא הביא מנהג זה [ולהעיר שיש עוד ענינים שלא הביא בסידורו, אף שנוהגים כן. ואכ"מ]. וגם לאחרי שהוסיפו זה בסידור תורה אור ותהילת ה' (וכן בעוד סידורים) - הוסיפו זה בסוף הסידור, לאחרי התפלות, וגם שם - רק נסמן על זה בהערה בשוה"ג להקריאות של ימי חנוכה (שגם קריאות אלו הם הוספה לאחר זמן), ואחר כך ההוספה - של ה"יהי רצון" (שאומרים אחר הנשיא).

ואולי מפני זה נעשה חלישות ר"ל בקיום מנהג זה דאמירת הנשיאים (ובפרט בנוגע לאמירת ה"יהי רצון", שאף שרובא עד"ז בספרי גדולי ישראל, לא נזכר זה בשו"ע כמו אמירת הנשיא שהובא בשו"ע אדה"ז כ"ל) ומצוה וכו". וראה שם ע' 534: "שבחנוכה קורין בציבור (ובמילא אין צדין לעורר על זה) ואילו בחודש ניסן נוהגין לקרות כל יחיד לעצמו, ולכן יש צורך לעורר ולהזכיר ע"ד קיום המנהג. ועוד והוא העיקר - שעל ידי זה מהמרים ומזרזים חנוכת ביהמ"ק וכו".

(13) ש"פ תזריע תשמ"ט הערה 76 – התועדויות ע' 530: "ע"ד המבואר בנוגע למנהג הקפות בשמחת תורה".

(14) הנשיאות החלה בשנת תרמ"ג, אך קבלת עול הנשיאות בכל הפרטים היתה רק בשנת

מוקדש לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח, ולעילוי נשמת ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל נפטר בש"ק פ' נצבים, ז"ך אלול ה'תשס"ה וזוגתו מרת טארנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה סטראל נפטרה בליל ה' טבת ה'תשס"ו ת. נ. צ. ג. ה. נדפס ע"י בנם הו"ח ר' שמואל וזוגתו מרת מלכה שיינדל ומשפחתם שיחיו סטראל

נא לתלות על כותלי בית הכנסת, ומצווה לפרסם בכל מקום! כתובתנו באינטרנט: www.moshiach.net/blind, or: www.iChossid.com

יחיא אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

לימוד הלכות החג הקדמה

בשולחן ערוך שלו, פותח אדמו"ר הזקן את הלכות פסח בהלכות הבאות: "החמים הראשונים תקנו בזמן שבית המקדש היה קיים שיתחילו הדרשנים לדרוש ברבים הלכות הרגל שלשים יום לפני הרגל דהיינו שמפורים ואילך ידרשו הלכות פסח. ומחמשה באייר ואילך ידרשו הלכות עצרת ומ"ד באלול ואילך ידרשו הלכות החג לפי שכל אחד ואחד הדר בארץ ישראל חייב להביא ברגל ג' קרבנות עולת ראייה ושלמי חגיגה ושלמי שמחה וכל קרבן צריך להיות נקי מכל מום ומשאר דברים הפוסלים את הקרבן לפיכך תקנו חכמים לדרוש הלכות הרגל שלשים יום לפניו כדי להזכיר העם את הרגל שלא ישכחו להכין בהמות הכשרים לקרבן והיה להם שהות כל שלשים יום. ותקנה זו לא נתבטלה מישראל אף לאחר שחרב בית המקדש שכל חכם היה שונה לתלמידיו הלכות הרגל שלשים יום לפניו כדי שיהיו בקיאים בהלכותיו וידעו המעשה אשר יעשו ויהיו עמו עם היו דורשים הלכות הרגל בשבת שלפניו שבשבת זו היו מתקבצין כל העם מכל הכפרים לשמוע הלכות הרגל מפי החכם לפיכך נהגו בדורות האחרונים שהחכם מוכל הלכות פסח בשבת שלפניו אם אינו ערב פסח והלכות החג דורש בשבת שובה (אבל עצרת אין בו הלכות מיוחדות שכל איסור והיתר הנוהגין בו נהגין גם כן בפסח וסוכות). והעיקר לדרוש ולהורות להם דרכי ה' וללמד להם המעשה אשר יעשו ולא כמו שנוהגין עכשיו.

ובדורות הללו שאין החכם שונה לתלמידיו הלכות (לפי שהכל כתוב בספר) מצוה על כל אחד ואחד שילמוד הלכות הרגל קודם הרגל עד שיהיה בקי בהם וידע המעשה אשר יעשה".

ללמד דיני פסח מבעוד מועד

א. להסביר וללמד דיני הפסח מבעוד מועד, כדי שיספיקו לקנות מצות כשרות, מצה שמורה, כלים חדשים, (או להכשיר הכלים), וכיוצא בזה¹.

המשמעות הרוחנית של ביעור חמץ

ב. [הנ"ל כולל גם] להסביר הענין דביעור חמץ ברוחניות, להיות בן חורין מזה שנקרא בשם "חמץ" (וכן שאר השמות שקראו לו חז"ל)².

הכנת הילדים ללילה ארוך

ג. לחנך הקטנים [הן קטנים בשנים והן קטנים בידיעות] - "שלא ישנו התינוקות"³, (החל מ"התינוקות" שב⁴) אלא אדרבה - יפעלו פעולתם, החל מהשאלה דד' הקושיות [גם אצל ה"שאינו יודע לשאול"]⁵.

חזת למודעי שהליקוט כולל הן השיחות המוגהות והן השיחות הבלתי מוגהות (רשימת השומעים), מתשמ"ח ואילך, והוא על אחריות המלכת בלבד.

(1) משיחת כ"ו אדר תנש"א - לידידי "מחנה ישראל" - התוועדיות ע' 402: "לאחר שכל המשתתפים שיחיו ניגשו לכ"ק אדמו"ר שליט"א לקבל ברכתו הק', ביחד עם שליחות-מצוה לצדקה - פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א להשליחים שיחיו ואמר: [וכו".

2) תפילה להינצל מהחמץ שבלב

שם. ראה למשל ברכות זי: "ברון העולמים גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ומי מעכב [שאינו] אנו נושעים רצונך, רש"ן שאור שבעיסה [יצר הרע שבלבנו המחמיצנו, רש"ן] ושעבוד מלכותי יהי רצון מלפניך שתצילנו מידם ונשוב לעשות חוקי רצונך בלבב שלם".

3) חלוקת אגוזים

[הרבי מה"מ מתייחס למנהג המובא בגמרא פסחים קט. שהיו מחלקים לקטנים קליות ואגוזים בליל הסדר בכדי שלא ישנו. אדמו"ר הזקן פוסק בשולחן ערוך סימן תע"ב, כי עליו למחר בעריכת הסדר בכדי שלא ישנו והילדים ואף אם מתעכב והילדים רעבים, אין לתת להם לאכול הרבה בכדי שלא יירדמו, העורך].

4) תן לילד שבן להתבטאות

"החל מה"תינוקות" שבו, היינו, הענינים שהם עדיין באופן של קטנות, "שלא ישנו", אלא אדרבה יפעלו פעולתם וכו".

5) מטרת הפתיחה לבן שאינו יודע לשאול

ש"פ ויקהל-פקודי תשמ"ח הערה 120 - התוועדיות ע' 444: "כולל גם הפעולה ד"את פתח לר' (אצל ה"שאינו יודע לשאול)", עד שגם הוא יגיע וישאל השאלה ד"בן חכם".

6) איך מחברים בין הפה לגאולה?

יש עם ע' 444: "כדי למהר ולזרז יותר את הסמיכות דפרה להחודש (הגאולה) - יש להוסיף עוד יותר בעבודת ההכנה לפסח. . . במיוחד בנוגע לחינך הקטנים. . . מהשאלה דד' הקושיות עד לסיימם וחוותם - "כולנו מסובין", ענין החרות".

תוספת לימוד מראש חודש

ד. [בראש חודש ניסן] "שתי שבתות" לפני החג, צריכים להוסיף בלימוד הלכות החג באופן נעלה יותר, הן בכמות הזמן והן באיכות הלימוד, (ברוגמת ההוספה דהנהגה נסית בראש חודש ניסן)⁷.

לימוד הלכות קרבן פסח

ה. בהכנה להקרכת הפסח נכלל גם (ולכל לראש) לימוד פרטי הענינים דהקרכת הפסח, החל מ"סדר קרבן פסח" שנדפס בסידור השווה לכל נפש⁸.

מעות חטים - צרכי החג

הקדמה

בשולחן ערוך שלו פוסק אדמו"ר הזקן כי: "מנהג פשוט בכל ישראל שכל קהל וקהל משימים מס על בני עירן לצורך חטים לפסח לקנותם ולחלקם לעניי עירך". בדורנו, הורחב המנהג ממעות עבור חטים למצות למעות עבור כל צרכי הפסח. הרבי מה"מ הקדיש כמות יוצאת דופן של זמן לעורר התרמה שנתית זו.

בין פורים לפסח

א. יש להתחיל ה"שטורעם" בכל זה מבעוד מועד - שמיד לאחר פורים עוסקים כבר ב"מעוץ חטים"⁹ והולך וניתוסף בנתינת צרכי החג מזמן לזמן, ומוסיף והולך מיום ליום, ככל שמתקרבים לפסח¹⁰.

כל צרכי החג

ב. [במעוץ חטים] נכללים כל צרכי החג, עבור כל ימי הפסח (שבעה ימים, ובחז"ל שמונה ימים¹¹), - צרכי הסדר (מצות, ד' כוסות וכו'), וצרכי יום טוב בכלל (בגדי יום טוב, ומאכלי יום טוב), וכיוצא בזה¹².

פסח מהודר

ג. [גם] לאחר שכבר נתן לו צרכי החג, עליו להשתדל ולפעול עליו להתעלות לדרגה נעלית יותר, שאז יתוסף אצלו בעניני הידור מצוה וכו"ב, וממילא, יתוסף גם בהצורך דנתינת צרכי החג, בהתאם למעמדו ומצבו החדש¹³.

שהמקבל יוכל לתת

ד. צריך להשתדל ביתר שאת וביתר עוז שכלל אחד ואחד מישראל (עד

7) מתי מתחילים?

במסכת פסחים ו. נחלקו הדעות ממתי צריך להתחיל ללמוד הלכות הפסח: "שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום, ר' שמעון בן גמליאל אומר שתי שבתות (=שבועיים)".

לצאת ידי חובת שניהם

ש"פ ויקרא תנש"א - התוועדיות ע' 415-414: "אף שההלכה היא ש"שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום", דלא כדעת רשב"ג, מ"מ, נוסף לכך שבנוגע לכל הפלוגות אמרו חז"ל ש"אלו ואלו דברי אלקים חיים". . . יש לומר שבנידון דידן יכולים לקיים ב' הדעות גם במעשה בפועל. ובפשוטות - שהתחלת הלימוד בהלכות החג היא שלוששים יום לפני החג, וכשמתקרבים יותר לחג, "שתי שבתות" לפני החג צריכים להוסיף. . .

משה התחיל בראש חודש ניסן

יש לומר הביאור בזה על פי המבואר בהמשך דברי הגמרא "טעמא דרשב"ג. . . משה רבינו עומד בראש החודש ומהיר על הפסח, שנאמר "החודש הזה לכם ראש חדשים"

המימד הניסי מתווסף ללימוד

- שבזה מרומם שהענין ד"החודש הזה לכם ראש חדשים" (הנהגה נסית) מהוה נתינת-כח להוספה בלימוד הלכות הפסח מר"ח ניסן. . . באופן נעלה יותר מהתחלת הלימוד שלוששים יום לפני החג, ע"ד ובדוגמת ההוספה דהנהגה נסית בראש חודש ניסן לגבי הנהגה טבעית שלפני זה".

8) כך תקריב את הקרבן הרוחני:

ש"פ ויקהל-פקודי תשמ"ח - התוועדיות ע' 448. ושם (בהשיחה) ע' 444: "ומתחילים להתכונן להקרכת הפסח - כאמור, שמפ' פרה באים לפ' החודש, קרבן פסח - בביהמ"ק השלישי וכו".

וראה ש"פ צו, שבת הגדול תשמ"ח - התוועדיות ע' 516: "ועד"ז בנוגע לעבודה בנפש האדם בתוכן הענין דקרבן פסח: פרטי לקיחת הפסח - משכו וקחו", משכו ייכנס מעבודה זרה וקחו לכם צאן של מצוה", כלומר, למשוך עצמו, לסגת ולהתנער מכל דבר שהוא בבחינת "עבודה זרה", זר לתורה ויהדות, וקחו, לקחת עניני תורה ומצוות רבייבי יותר ובעומק יותר. ופרטי הענינים הקשורים עם הקרבת הפסח - "צלי שא רשעו ועל קרב", שכל פרטי כחותיו, מהכח הנעלה ביותר (שכל), כולם נעשים "קרבן פסח לה", חדורים באש דקדושה, "אהבת ה' כאשר בוטרה בלבו כרשפי שלהבת כו", שיוקדת ובוטרת תוך כל כול".

9) שילוב תלמוד ומעשה

שיחת מוצאי שושן פורים תשמ"ט - התוועדיות ע' 464. וראה שיחת תענית אסתר ופורים תשמ"ח - התוועדיות ע' 411: "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה". . . ומנהג ישראל הוא, שמתחילים לתת משך זמן לפני פסח (החל משלשים יום קודם החג, יום הפורים)".

(10) שיחת ערב פסח תש"נ - התוועדיות ע' 51. ע"ד שבועיים לפני החג ראה לקמן אות יא.

(11) שיחת מוצאי שושן פורים תשמ"ט - התוועדיות ע' 464.

(12) ש"פ צו תנש"א - התוועדיות ע' 443.

(13) ש"פ שמיני תשמ"ט הערה 116 - התוועדיות ע' 512. ובשוה"ג שם: "ועד"ז בנוגע

המשפיע - שהעילוי שלו צריך להיות שלא בערך לגבי העילוי שרוצה לפעול אצל המקבל וכו".

נתינת זריזה

יב. כשעומדים בסמיכות ממש לחג הפסח - יש להוסיף ולהשלים נתינת מעות חטים, וכל צרכי החג, באופן של זריזות, אשר, כללות ענין הזריזות מודגש ביותר בחג הפסח, החל מאפיית מצה שמורה בזריזות²⁵.

כל יהודי עשיר

יג. יש לעורר על דבר השלמת נתינת צרכי החג בשעות האחרונות דערב פסח²⁶ - שכולם יכולים וצריכים "להשלים" מלשון שלימות, לא רק "די מחסורו אשר יחסר לו", אלא גם באופן ש"אתה מחוייב לעשרו", שכל אחד ואחד מישראל יהי עשיר כפשוטו²⁷.

בגדים ותכשיטים לנשים

יד. [צרכי החג] כולל החיוב דשמחת החג אצל נשים ("אשה בעלה משמחה") - על ידי זה ש"קונה להם בגדים ותכשיטים"²⁸.

מעלתן של הנשים בנוגע לצדקה

טו. יש להדגיש גם שייכותן של הנשים למצות הצדקה, ויתירה מזה, שבנתינת הצדקה דנשים יש מעלה יתירה לגבי נתינת הצדקה דאנשים²⁹.

חלוקת מצה שמורה

טז. כשהכריזו על דבר ה"טנקים" בקשר ל"א ניסן - צוה כ"ק אדמו"ר שליט"א להכריז גם כן על דבר חלוקת "מצה" שמורה³⁰.

ועאכ"כ מראש חודש ניסן, שאז נעשה החידוש בעבודה באופן של הנהגה נסית - צריך להוסיף בנתינת צרכי החג יותר מטבעו ורגילותו (כולל גם טבע ורגילות דקדושה), כלומר, ליתן יותר ממעשר ויותר מחומש, ועד - בלי גבול³¹.

צדקה מרוממת

וראה ש"פ תשא תש"נ - התועדויות ע' 417: "בעמדנו כעת בתוך שלושים יום קודם החג . . המצוה דסיפוק צרכי החג זולת צריכה להעשות באופן דנשיאת ראש בני ישראל ורצונו ושוב - הן בכמות והן באיכות: לכל לראש - נתינה באופן של הרחבה (נשיאת ראש) מצד הנותן, לא רק מעשר או אפילו חומש, אלא יותר מזה,

חומש בדורנו

[דאע"פ שאמחז"ל "לא יבזו יותר מחומש", הרי מבאר בזה אדה"ז, שבדורותינו אלה "יש להביות מאד מאד בצדקה", ו"אין לחוש בשום אל יבזו יותר מחומש". ועל אחת כמה וכמה בדורנו זה - כמה זורות לאחרי אדה"ז,

תוספת צדקה בשמחה

וביחד עם זה - הדור דנשיא דורנו, ממלא מקומו, ששמו יוסף מלשון הוספה, כולל - הוספה בצדקה, ויצחק, כולל - נתינת הצדקה בשמחה ובטוב לבב, בסבר פנים יפות, וכמ"כ נתינה באופן שפועלים נשיאת ראש אצל המקבל - ע"ז שנותנים הצדקה בסבר פנים יפות (שזהו עיקר בצדקה)". (25) משיחת "א ניסן תשמ"ח - התועדויות ע' 50: "שלא יבוא לידי חימוץ ח"י".

הזריז - משובח

ושם ע' 51: "ולכן, יסיימו עתה בענין הצדקה - לתת לכא"א שליחות-מצוה לצדקה, וכן יעשו בשאר המקומות ששומעים את הדברים, לזכות איש את רעהו בשליחות-מצוה לצדקה, בענין שהזמן גרמא - מעות חטים. וכל המקדים וכל הזריז - הרי זה משובח".

תן לו כמו שהיית רוצה שיהיה לך

וראה ש"פ צו תש"נ - התועדויות ע' 29: "לנצל את הזמן שנותר עד לכניסת החג כדי להשלים ולהוסיף בנתינת מעות חטים (וצרכי החג) לכל הזקוקים, [ובהערה 139: ולא רק "די מחסורו אשר יחסר לו", אלא גם באופן של הרחבה, ועד לעשירות, כמו שבנוגע לעצמו רוצה ומשתדל שכל עניניו יהיו באופן של הרחבה ועשירות] כך, שלא ישאר יהודי א' במעמד ומצב ד"דכפין" ו"דצריך"³².

מיהו הרעב והנצרך?!

ובהערה 140: "וגם אז מקום לאמירת "כל דכפין כו' כל דצריך כו'" - אילו יצויר שתהי' אפשרות כזו וכו'".

נצל את הרגעים האחרונים האפשריים למצוה

"בזמן שמותר לטלטל ממון, ויתירה מזה, בזמן שמצוה (לא רק מותר) לטלטל ממון - עבור עניני תורה ומצוות" וכו'".

להשיג שלימות

משיחת ערב פסח תש"נ - התועדויות ע' 52: "ובנוגע לפועל - "המעשה הוא העיקר": אף שבדוא"ק קיימו כולם החיוב דנתינת צרכי החג (נוסף על החיוב הכללי דמצות הצדקה...) הרי, נוסף לכך שיתכן שישנם כאלה שמאילו סיבה שתהי' צריכים להשלים נתינת צרכי החג, יכולים וצריכים כולם "להשלים" מלשון שלימות . . ובהתאם לכך, יתנו לכא"א שליחות-מצוה לתת לצדקה (כנהוג בכגון דא) - עבור צרכי החג, כהכנה להכרזה "כל דכפין כו' כל דצריך כו'".

(28) ש"פ צו תש"נ הערה 138 - התועדויות ע' 29.

אי אפשר לאכול מטבע

ש"פ ויקרא תנש"א - התועדויות ע' 419: "כדאיא בגמרא "איתא שכיחא בבייתא ויהבא ריפתא לעניי ומקרבא הנייהו [= אישה מצויה בבייתה ונותנת לחם לעני והנאתה קרובה]". הגבר, נמצא מחוץ לביתה, וכאשר העני מבקש ממנו צדקה הוא נותן לו מטבע עימו יקנה העני דבר מה לאכול. האישה לעומת זאת, מצויה בביתה, וכאשר העני מבקש ממנה נדבה היא נותנת לו פת לחם שאיתה הוא משיב נפשו מיד, העורך ולהעיר שמטעם זה (מעלת הצדקה דנשים) שותפו גם הנשים והבנות בהתועדות המיוחדת . . עבור ה"בעלי-צדקה", לעורר ולזרו ע"ד ההוספה לצדקה ביתר שאת וביתר עוז".

(30) ש"פ תזריע תשמ"ט - התועדויות ע' 535. וראה ש"פ שמיני תשמ"ט - התועדויות ע' 512: "הכנות לחג הפסח, לימוד הלכות החג, "מעות חטים", חלוקת מצה שמורה וכי"ב".

לקטני קטנים ברוחניות ובגשמיות¹⁴) יהיו כל צרכי החג, ולא רק עבורו, אלא גם באופן שיוכל להכריז "כל דכפין ייתי ויכול כל דצריך ייתי ויפסח"¹⁵.

צרכי החג של הזולת קודמים לצרכיך

ה. על פי הצינוי "ואהבת לרעך כמוך", צריך להשתדל שצרכי החג יהיו מונחים לפני "רעך", "כמוך", כמו ש"מונחים לפניך", ולא עוד אלא שצריך להקדים נתינת צרכי החג ל"רעך" עוד לפני ההתעסקות בצרכי החג שלו¹⁶.

חטים מתוקות

ו. [הנ"ל] צריך להיות באופן שנותן "מן הטוב והמתוק שבשולחנו כל חלב לה", כמודגש גם בדיוק הלשון "מעות חטים" - המשובח שבחמשת מיני דגן¹⁷.

תרומה יזומה

ז. לא צריכים להמתין עד שגבאי הצדקה יבוא למקומו ויבקש כסף עבור צרכי החג, אלא ביוזמתו האישית עליו להיות ברצונו לרוץ ולחפש איפוא אפשר לתת מעות חטים וכו' [נוסף על הסכום שנותן לפי בקשתו של גבאי הצדקה]¹⁸.

האם נתן מספיק?!

ח. גם לאחר ההתעסקות משך זמן בנתינת צרכי החג, צריך כל אחד ואחד לחזור ולהתבונן ולעשות חשבון-צדק האם נתינת צרכי החג היתה באופן המתאים, "כדבעי ל' למהוי", או שיש מקום וצורך להוסיף בזה עוד יותר¹⁹.

ה'מעשר' משתנה בהתמדה

ט. נוסף להנ"ל - גם לאחר נתינת צרכי החג "כדבעי ל' למהוי", מעשר, ועד לחומש²⁰ - צריך לעשות חשבון שלפי-ערך ההוספה בברכתו של הקדוש ברוך הוא בימים שבינתיים, גדל גם הסכום דמעשר או חומש, ובמילא, צריך להוסיף יותר בנתינת צרכי החג²¹.

נתינה על חשבון הברכה

י. על פי מארז"ל "עשר בשביל שתתעשר" - יכול וצריך להוסיף בנתינת צרכי החג²² עוד לפני ההוספה בברכתו של הקדוש ברוך הוא, וככל שירבה להוסיף בנתינת צרכי החג, תגדל יותר ברכתו של הקדוש ברוך הוא בעשירות מופלגה²¹.

נס = יותר מחומש צדקה!

יא. מראש חודש ניסן "שני שבתות"²³ לפני החג צריכים להוסיף בזה עוד יותר, ובהתאם לנתינת כח דראש חודש ניסן באופן של הנהגה נסית, יותר מטבעו ורגילותו (גם דקדושה), כלומר, ליתן יותר ממעשר ויותר מחומש, ועד - בלי גבול²⁴.

(14) שיחת ט"ז אדר תש"נ - בעת ה"יחידות" הערה 80 - התועדויות ע' 399: "ברוחניות, ועאכ"כ אלה שהם קטנים רק בגשמיות".

(15) **סעודת חירות בבית העני**

שם ע' 399: "שיבואו ויסעדו על שולחנו הסעודה דפסח, סעודה של חירות". וראה גם ש"פ תשא תש"נ - התועדויות ע' 417.

(16) משיחת ערב פסח תש"נ - התועדויות ע' 51: "עד כדי כך, שהחיוב ד"מעות חטים" (שכולל כל צרכי החג) מתחיל שלושים יום לפני החג".

(17) ש"פ ויקהל-פקודי תשמ"ח - התועדויות ע' 444: "אף שיצא ידי חובת אכילת מצה מכל חמשת מיני דגן".

(18) ש"פ תשא תש"נ - התועדויות ע' 417.

(19) ש"פ ויקרא תנש"א - התועדויות ע' 415-414. וראה גם ש"פ תשא תש"נ - התועדויות ע' 421: "ולכן, גם לאחר ההחלטה ליתן צרכי החג כפי הראוי, צריך להתבונן עוה"פ אולי יש צורך להוסיף עוד יותר כו'".

(20) "מצוה מן המובחר".

(21) ש"פ ויקרא תנש"א - התועדויות ע' 415.

(22) "נוסף על המעשר וחומש".

(23) **מפורים ומראש חודש**

[ראה בהערה 7 לעיל, איך ניתן לצאת ידי חובת שתי הדעות החולקות מתי מתחילה חובת לימוד הלכות הפסח]. שם ע' 414: "וכשם שהדברים אמורים בנוגע ללימוד הלכות הפסח, כן הוא גם בנוגע לנתינת חטים לפסח וכל צרכי פסח לצרכים - שהתחלת ההתעסקות בנתינת צרכי החג היא שלושים יום לפני חג ר"ש שבתות" וכו'".

אין נוקטים מראש חודש
וראה ש"פ ויקהל-פקודי תנש"א - התועדויות ע' 386: "...מראש חודש ניסן ע"י ההכנה המתאימה בימים האחרונים דחודש אדר, ובפרט שישנו שבוע שלם לפני ראש חודש ניסן. ומה טוב שבבוא ראש חודש ניסן יהיו כבר כל צרכי החג הדרושים לכא"א מישראל".

(24) **תרומה לא מוגבלת**

ש"פ ויקרא תנש"א - התועדויות ע' 415-416: "...וכל זה - גם בימים שלפנ"ו ראש חודש ניסן;

ד. בודאי יחזקו ויחדשו מנהג זה בכל המקומות – שבה יוסיפו באמירת דברי תורה (וגם קבלת החלטות טובות להוסיף בלימוד התורה וקיום המצוות בהידור), ויוסיפו בהשמחה לגמרה של תורה (סיום ספר שלם בתורה)⁵.

שבת חזק

חזק חזק ונתחזק

א. מכריזים (בקול רם ובשמחה) [כל הנמצאים בבית הכנסת, הן בעזרת אנשים והן בעזרת נשים, כולל הטף!] "חזק חזק ונתחזק", שמורה על החוזק (תוקף) דבני ישראל בכל עניני התורה, ועד שהחזק גופא הוא ג' פעמים ("חזק חזק ונתחזק")².

ב. בשבת חזק, צריך כל אחת ואחת מישראל לחזק עצמו ואת בני ביתו וכל הנמצאים בסביבתו, "חזק חזק ונתחזק", בכל עניני יהדות, תורה ומצוות³.

ג. וכדאי לקשר זה עם התוועדות מיוחדת (בהוספה על התוועדות שבכל שבת, "להקהיל קהילות בכל שבת ושבת") – כהמנהג בכמה וכמה קהילות קדושות בישראל שבשבת חזק מכינים הגבאים "קידושא רבא"⁴.

וזאת למודעי שהליקוט כולל הן השיחות המוגהות והן השיחות הבלתי מוגהות (רשימת השומעים), מתשמ"ח ואילך, והוא על אחריות המלקט בלבד.

- 1) ש"פ ויחי תשנ"ב – שיחות קודש ע' 505: "מכריזים בקול גדול ורם כל הנמצאים בבית הכנסת, הן בעזרת אנשים והן בעזרת נשים, כולל הטף – "חזק חזק ונתחזק", ג' פעמים בענין החזקה גופא."
- 2) ש"פ מטות-מסעי תנש"א – התוועדויות עמ' 68. ושם הערה 4: "ולהעיר, שמקור המנהג הוא מזה ש"כשסיים יושע אמר לו הקב"ה חזק ואמץ, מכאן למסיים את התורה שאומרים לו חזק" (נסמן בלקף"ש שם), והחידוש הוא – שאף שבכתוב נאמר ענין החוזק ב"פ, "חזק ואמץ", מ"מ, נוסף בזה גם פעם שלישית ע"י "מנהג ישראל", שנוסף לכך ש"תורה היא", יש בו מעלה יתירה לגבי תושב"כ ותושב"ע"פ (ראה לק"ת דרושי סוכות פ, ג. ובכ"מ), שיש בו העילוי והשלימות ד"בתלת זימני הוי חזקה".
- 3) ש"פ ויחי תש"נ – התוועדויות ע' 137: "בעמדנו בשבת פ' ויחי, שבת חזק, שמסיימים ספר הראשון שבתורה, ספר הישר – צריך כל אחת ואחת מישראל לחזק עצמו . . באופן שיהי ניכר ומורגש ש"ח" בחיים אמיתיים, "ויחי" לאמיתות, החיות הפרטי והכללי (עד לעצם החיות) דישאל ודתורה, כפי שנמשך וחודר בכל הפרטים ופרטי פרטים דחיי היום-יום".
- 4) ש"פ ויחי תש"נ – התוועדויות ע' 137. וראה ש"פ ויחי תש"נ – התוועדויות ע' 142: "ולכן, יש לערוך התוועדות נוספת בקשר לשבת חזק, ועל דרך זה בשבת חזק דשאר הספרים. ועל אחת כמה וכמה בשבת חזק דכל התורה כולה, שאין צורך בזירוז כיון שחוגגים גמרה של תורה ב"שמחת תורה".

וזירוז מיוחדת בנוגע לביהכ"נ וביהמ"ד זה – שלא יצאו ידי חובתם בהתוועדות זו, ולכן מוכרחני לעורר ולזרז על זה, כדי שלא יתלו הדבר בי, שבגלל התוועדות זו לא ערכו הגבאים התוועדות מיוחדת בקשר לשבת חזק. ויש שהות זמן לערוך התוועדות נוספת לאחר התוועדות זו, ולאחרי כל מה שדובר בהתוועדות זו נשארו ריבוי ענינים שיכולים וצריכים לדבר אודותם, ובפרט שבין המתוועדים ישנם תלמידי חכמים כו', ובפרט תלמידי תומכי תמימים, שאצלם צ"ל כל הענינים בשלימות ובתמימות, ועוד ועיקר – לא רק הדיבור בזה, אלא שיהי באופן שלא יצטרכו לדבר על זה, כיון שניכר בפועל ובגלוי שזוהי כל חיותו – "ויחי!" ולהעיר מש"פ במדבר תש"נ הערה 137 – התוועדויות ע' 253: "ויש לומר, שמטעם זה נקרא הקידוש זיום השבת בשם "קידושה רבה" – להיותו באופן ד"ברוב עם הדרת מלך". ובשוה"ג שם: "נוסף על הפירוש מלשון "סגי נהור" – להיותו קצר לגבי הקידוש דליל שבת (מגיד משנה לרמב"ם הל' שבת פכ"ט ה"י)".

5) ש"פ ויחי תש"נ – התוועדויות ע' 137: "(על דרך השמחה שעושים לגמרה של התורה כולה בשמח"ת) אשר, ההתוועדות דכו"כ מישראל יחדיו בשמחה של תורה מדגישה עוד יותר את החיות הכללי דישאל ותורה (שלמעלה מהתחלקות), שיומשך ויחדור בעבודה בפועל בכל הפרטים ובפרטי פרטים".

מוקדש לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח,

לע"נ הרה"ח ר' אפרים זאב וועלוול בן משה הכהן ע"ה קורן מראשוני תלמידי התמימים של ישיבת "הדר התורה"

נפטר במוצאי ש"ק י' טבת תשס"ג ונזכה שיקויים היעוד "והקיצו ורננו שוכני עפר והוא בתוכם" תיכף ומיד ממש. נדפס ע"י אשתו אסתר שתחי' קורן

נא לתלות על כותלי בית הכנסת, ומצווה לפרסם בכל מקום! כתובתינו באינטרנט: [www.moshiach.net/blind,or: www.iChossid.com](http://www.moshiach.net/blind,or:www.iChossid.com)

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד